Pohledět a nechat se inspirovat

Videozáznam zde

Genesis 2, 4-15 a 18-25

Matouš 6, 25-34

Příběh o stvoření je jeden z nejvíce fascinujících textů v Bibli. Čteme o úplném počátku našeho světa. Z nicoty a chaosu se stává místo k životu, kde se tvoří vztahy. Hustou tmu prozáří světlo. Proudy živé vody zavlažují nehostinnou krajinu a proměňují ji v hemžící se pestré prostředí. Pán Bůh, Stvořitel, se z lásky otevírá a vstupuje do vztahu se vším živým. Dává prostor, vývoj, proces přírodním cyklům a jevům. Příroda, člověk i vše stvořené smějí projevit kreativitu a nápaditost.

Já v tom textu vidím ještě jednu věc, a tou je jistá Boží zvědavost – a to v momentě, kdy Bůh přináší před člověka polní zvěř a nebeské ptactvo. Člověk se smí stát spolu-tvořitelem, zasadit se o nově vznikající vztahy ve společenství stvoření. A Pán Bůh jakoby čeká a dívá se, jak si člověk s tímto úkolem poradí. Dát někomu jméno je významné. Ten druhý už pak není jenom nějaká bezejmenná věc – už víme, jak ho oslovit. Stává se naším partnerem. Někým, kdo s námi sdílí prostor a my uznáváme, že tomu tak je. A to i přesto, že podle příběhu nejsou zvířata člověku rovna.

Z příběhu o stvoření nemůžeme vyčíst fyzikální nebo biologické zákonitosti našeho světa, to přeci není jeho záměrem. To důležité pro náš život a naši víru se ale dozvídáme: Člověku prostě není dobře samotnému. Vztahovost a vzájemně propletená síť života jsou základy Božího stvoření. A v příběhu o počátcích světa nestojí jenom člověk vedle druhého člověka. Stojí v krásné rozkvetlé zahradě, kde poletují ptáci, na zemi se to hemží životem a kolem rostou stromy a tečou potoky. Takové je dílo rukou Boha, o němž vyznáváme, že je Stvořitel.

Když mluví Ježíš k zástupům shromážděným na hoře, moc dobře si uvědomuje těžkost života obyčejných lidí. *Co budeme jíst, co budeme pít a co si oblékneme*… to přeci nejsou banální otázky, kterým bychom se měli akorát tak vysmát. Dnes, stejně jako tenkrát, je skutečně mnoho lidí, které takové otázky trápí každý den. Musíme jíst, abychom přežili. Musíme se oblékat, abychom v zimě neumrzli. Ale nežijeme pro kus žvance ani pro nové kousky oblečení. Život má přesah. V řeckém textu stojí slovo *psyché*, které zde znamená život a může označovat také celou lidskou bytost. Ježíš tedy nemluví jen o tom, co si dáme k jídlu a co si oblékneme. Mluví o životě jako celku.

Ty otázky po jídle a oblečení nesmíme brát na lehkou váhu, přesto ale poukazují na jednu důležitou skutečnost. Tam, kde se stáhneme do sebe a přestaneme vnímat okolí, vzniká odcizení. Člověk se vzdaluje od zbytku stvoření. Zapomíná na Stvořitele, pramen života. A nakonec se odcizuje i sám sobě, uzavřen a zajat svojí pýchou a touhou dobýt svět, porazit ho a přemoct. Taková potřeba často pramení ze strachu o zachování vlastního života. Když máme věci pod úplnou kontrolou, nejistota a obavy se zdají být menšími. Stát na úplném vrcholu se přeci vyplatí – zvětšuje se rozhled a my víme o všem, co se děje. Jenomže když se začne hroutit všechno to pod námi, padneme brzy či později i my sami. I proto si musí církev připomínat, že společný život na této planetě má být životem v co největší harmonii. Že musíme žít s ohledem na věci, které nás obklopují. Že nežijeme sami, odděleně, ale jako součást velikého celku, kde má každý náš čin svůj dopad. Kořeny současné ekologické krize tak nejsou pouze politické nebo ekonomické, ale sahají do samotného nitra nás všech.

Lidé se v honbě za spokojeností, štěstím a pohodlností mohou ocitat v bludných kruzích své sebestřednosti. Do takových situací nám promlouvá Ježíš, který nabízí úplně jiný pohled na svět: *Pohleďte na*

nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí…Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou–a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich.

Řekl bych, že jedním z historických přešlapů křesťanské tradice je nezdravý důraz na člověka – jako bychom stáli uprostřed a vše se točilo kolem nás. A klíčem ke změně je právě to Ježíšovo *„Pohleďte/podívejte se…!“* Když se zastavíme a budeme chvíli vnímat krásy stvoření okolo nás, můžeme být proměněni. Boží lásku a péči lze totiž spatřit i u pramene v lese. Nebo na rozkvetlé louce v trávě. Nebo když se podíváme na nebesa. Pak si uvědomíme, že to všechno nejsou jen pomíjející kulisy pro velké lidské dějiny.

Ježíš mluví o ptácích, kteří jsou v Boží péči, i když se nehoní za bohatstvím a počtem zrníček. Popisuje krásné rozkvetlé lilie, kterým se nevyrovná ani královsky nádherný oděv slavného krále Šalomouna. Příroda přitom není zcela pasivní – i ti ptáci se občas docela nadřou. Přesto ale nežijí v neustálé úzkosti z toho, co bude zítra. Ježíš – s trochou provokace, jak to často dělá – schválně vytváří takový kontrast: *ten svět okolo vás je v Boží péči a existuje i bez úzkostného pocitu si něco hromadit, podmanit nebo zničit. A i když život lilie nebo vrabce trvá ve srovnání s lidským životem krátce, Bůh jim dává svou hodnotu a krásu*. Ptáci a lilie nejsou jen příklady v Ježíšově promluvě, jsou přímými svědky Boží starostlivosti o stvoření a konečně i inspirací pro člověka.

Důvěřovat Bohu a vnímat jeho péči znamená víc než vytváření falešných jistot. Zastavit se, pohledět a pak se dívat na svět okolo nás novýma očima. Hledání Božího království, ke kterému nás vyzývá Ježíš, může začít právě tak, že budeme vnímat propojenost světa a hledat Boží lásku i tam, kde jsme ji do teď neviděli. Není to výzva k nicnedělání, k opuštění

našeho života, výpovědi v práci a odstěhování se do hlubokého lesa. Jde spíše o vnitřní proměnu a osvobození. Můžeme se naučit rozeznávat, co je v životě opravdu důležité a potřebné, a co hromadíme jen z povinnosti nebo strachu o budoucnost. Znamená to učit se skromnosti a vděčnosti za malé věci. Rozmyslet si kolik toho koupíme, vyhodíme, nebo jak zacházíme se zdroji a krajinou.

A ta úzkost a strach? *Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.* To je zaslíbení, kterému věříme. Ne slepě a pasivně, ale s nadějí a osobním nasazením. Pokud budeme nahlížet věci pod jiným úhlem pohledu, odhodíme zbytečné pachtění se po jistotách a zárukách a přestaneme hnát za majetkem a mocí, půjde se nám životem zase o něco lehčeji. Budeme obstaráni jako ti ptáci a krásní a volní jako ty lilie, o které Bůh pečuje.

Já mám doma na stolku *tento obrázek* od Juliany Jirousové. Je to Kristův kříž, obklopený liliemi a přírodou. A tak chci na závěr sdílet a předat to, co mám vždycky na paměti, když ho vidím. Bůh o své stvoření pečuje, miluje ho a záleží mu na něm. Kristův kříž není jen obrazem lidského utrpení, ale může být místem, kde se setkává Boží solidarita s trpícím člověkem i s trpícím stvořením. Když se radujeme z Kristova vzkříšení a naděje na nový život, musíme zahrnout i to nebeské ptactvo a kvítí na polích. Vzkříšení pak není útěk ze stvořeného světa, ale naděje na jeho obnovení.

Evangelium je dobrou zprávou pro opravdu celé stvoření. A tak mu rozuměl i František z Assisi, kterého si dnes připomínáme. Podle mnoha legend kázal ptactvu na svých cestách. Nesejí, ani nežnou, a přece mohou svobodně létat nebesy ve svém krásném peří, a hlavně v Božím zřeteli.